

Swansea University Prifysgol Abertawe

LLYWODRAETHU CORFFORAETHOL A DATGANIAD O REOLAETH FEWNOL

Mae'r Brifysgol yn ymgymryd â'i gweithgareddau yn unol â Chôd Llywodraethu Addysg Uwch a Chôd Cydnabyddiaeth Ariannol Uwch-staff Addysg Uwch Pwyllgor y Cadeiryddion Prifysgol (CUC), ac yn unol ag egwyddorion Nolan a nodwyd gan y Pwyllgor ar Safonau mewn Bywyd Cyhoeddus (anhunanoldeb, uniondeb, gwrthrychedd, atebolrwydd, tryloywder, gonestrwydd ac arweinyddiaeth).

Mae'r Brifysgol yn ymrwymedig i'r safonau uchaf o dryloywder, uniondeb ac atebolrwydd, ac mae'n ymgymryd â'i gweithgareddau mewn modd cyfrifol ac mae ganddi Bolisi Chwythu'r Chwiban (Datgelu er Lles y Cyhoedd) er mwyn galluogi staff, myfyrwyr ac aelodau eraill o'r Brifysgol i fynegi pryderon sydd er budd y cyhoedd.

Cyfansoddiad a Phwerau

Mae'r Brifysgol yn gorfforaeth annibynnol, y mae ei statws cyfreithiol yn deillio o Siarter Frenhinol a roddwyd yn wreiddiol ym 1920. Amlinellir ei hamcanion, ei phwerau a'i fframwaith llywodraethu yn ei Siarter gyfredol ('y Siarter Atodol') a gymeradwywyd gan y Cyfrin Gyngor yn 2007, ac yn ei Statudau cefnogol, y cymeradwywyd y diwygiadau diweddaraf iddynt gan y

Cyfrin Gyngor yn 2021. Cofrestrwyd y Brifysgol yn elusen ym mis Hydref 2010 (rhif 1138342).

Mae'r Siarter a'r Statudau'n mynnu bod gan y Brifysgol dri chorff ar wahân (y Cyngor, y Senedd a'r Llys), pob un â swyddogaethau a chyfrifoldebau wedi'u diffinio'n glir, i oruchwylio a rheoli ei gweithgareddau:

Y Cyngor

Y Cyngor, a sefydlwyd gan Siarter y Brifysgol, yw'r corff llywodraethu ac felly, hwn yw awdurdod goruchaf y Brifysgol, sy'n golygu bod ganddo atebolrwydd terfynol am ymddygiad a gweithgarwch y Brifysgol a'i chynrychiolwyr. Nodir aelodaeth, pwerau a dyletswyddau'r Cyngor yn Statud 5, sydd ar gael ar wefan y Brifysgol. Mae'r Cyngor yn gyfrifol am bennu cyfeiriad strategol y Brifysgol, ac am gyllid, ystadau, buddsoddiadau a busnes cyffredinol y Brifysgol.

Mae'r Cyngor yn cwrdd o leiaf bedair gwaith y flwyddyn ac mae'n arfer ei gyfrifoldebau drwy'r pwyllgorau rheoli gweithredol a sefydlod a nodir isod. Yn ystod 2021/22, cynhaliodd y Cyngor saith cyfarfod, gan gynnwys tri chyfarfod arbennig, a ganolbwyntiodd ar faterion llywodraethu, ariannol a rheoleiddiol. Cynhaliwyd pump o'r cyfarfodydd ar y campws, cynhaliwyd un ar ffurf hybrid, a chynhaliwyd un o'r cyfarfodydd arbennig o bell. Derbyniodd y Cyngor adroddiadau am ymateb y Brifysgol i bandemig Covid.

Mae aelodaeth y Cyngor yn cynnwys aelodau annibynnol (a ddisgrifir fel aelodau lleig), aelodau o blith staff a myfyrwyr a benodir yn unol â Statudau ac Ordinhadau'r Brifysgol. Ni fydd aelodau'r Cyngor yn fwy nag 19 ac mae'r rhan fwyaf o aelodau'r Cyngor yn aelodau anweithredol lleig nad ydynt yn aelodau staff nac yn fyfyrwyr cofrestredig y Brifysgol. Mae'r Cyngor yn ymrwymedig i hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth, a hysbysebwr cyfleoedd i aelodau lleig yn allanol a chroesewir mynegiannau o ddiddordeb gan grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol yn arbennig. Caiff ceisiadau eu hystyried gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Enwebiadau a'u hasesu yn erbyn y matrices sgiliau a phrofiad presennol. Nid oes unrhyw un o'r aelodau lleig yn derbyn tâl ar wahân i ad-dalu treuliau am waith maent yn ei

wneud ar ran y Brifysgol. Mae aelodau lleig o'r Cyngor yn gwasanaethu am gyfnod o bedair blynedd ond gellir eu hailbenodi am gyfnod arall o bedair blynedd.

Ar hyn o bryd, mae dogfennau llywodraethu'r Brifysgol yn diffinio 'lleig' fel unigolion nad ydynt yn aelodau staff nac yn fyfyrwyr cofrestredig y Brifysgol. Mae'r Brifysgol yn adolygu ei harferion sefydliadol gan ystyried y Canllaw ar Annibyniaeth i Aelodau Lleig a ddatblygwyd gan Ysgrifenyddion Cymru a Chlercod ac y cytunwyd arno ym mis Mehefin 2020. Roedd y Canllaw hwn mewn ymateb i'r adolygiad annibynnol o lywodraethu yng Nghymru, dan arweiniad Gillian Camm (Adolygiad Camm), a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2020.

Mae'n ofynnol i aelodau'r Cyngor wneud datganiad o fuddiannau wrth gael eu penodi i'r Cyngor, i adolygu eu datganiad o leiaf unwaith y flwyddyn, ac i ddiweddarau eu datganiad pryd bynnag y bydd yn newid. Caiff datganiadau eu hadolygu gan y Cadeirydd a'r Ysgrifennydd i'r Cyngor, yn unol â pholisi a gweithdrefn y Brifysgol ynghylch Datganiadau o Fuddiannau er mwyn sicrhau nad oes gwrthdaro posib neu ymddangosiadol, neu os oes, sicrhau yr ymdrinnir â hyn yn briodol. Mae'r Ysgrifennydd i'r Cyngor hefyd yn cynnal cofrestr o fuddiannau holl aelodau'r Cyngor, sy'n cael ei hadolygu'n flynyddol gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Enwebiadau. Ar ddechrau holl gyfarfodydd y Cyngor a Phwyllgorau'r Cyngor, gofynnir i'r holl aelodau nodi unrhyw eitemau penodol y gall buddiannau a ddatganwyd effeithio arnynt ac, os oes angen, nid yw aelodau'n cymryd rhan yn y drafodaeth neu'r penderfyniad perthnasol, a/neu gallant adael y cyfarfod ar yr adeg briodol. Cofnodir unrhyw ddatganiadau a nodwyd a chofnodir cyfraniad yr

aelod at eitemau penodol yng nghofnodion y cyfarfod. Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu'r disgrifiad rôl ar gyfer yr Ysgrifennydd i'r Cyngor, a ddatblygwyd mewn ymateb i Adolygiad Camm, ac mae'n cynnwys datganiad clir am atebolrwydd yr Ysgrifennydd am dynnu materion annibyniaeth neu wrthdaro at sylw'r Cadeirydd.

Rhestrir isod aelodau o Gyngor y Brifysgol a wasanaethodd yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2022 a hyd at y cyfarfod o'r Cyngor lle llofnodwyd y datganiadau ariannol. Nodir presenoldeb yng nghyfarfodydd y Cyngor (wedi'i fynegi fel nifer cyfarfodydd y Cyngor y bu'r aelod yn bresennol ynddynt o gyfanswm y cyfarfodydd y gallai fod wedi'u mynychu).

Gan fod y Brifysgol yn elusen gofrestredig, mae'r Cyngor hefyd yn gweithredu fel Bwrdd yr Ymddiriedolwyr ac mae aelodau'r Cyngor hefyd yn Ymddiriedolwyr Elusen.

Aelod o'r Cyngor	Categori	Presenoldeb
Mr Bleddyn Phillips, Dirprwy Ganghellor a Chadeirydd y Cyngor (tan 12 Rhagfyr 2023)	Lleyg	7/7
Syr Roderick Evans, Dirprwy Ganghellor (tan 31 Mawrth 2025)	Lleyg	4/7
Mr Goi Ashmore, Trysorydd (tan 31 Gorffennaf 2024)	Lleyg	7/7
Yr Athro Paul Boyle, Is-ganghellor (tan 25 Gorffennaf 2024)	Staff	7/7
Dr Kerry Beynon, Aelod cyfetholedig (tan 3 Chwefror 2024)	Lleyg	7/7
Yr Athro Edward David, Aelod cyfetholedig (tan 3 Chwefror 2024)	Lleyg	6/7
Yr Athro Kathryn Monk, Aelod cyfetholedig (tan 26 Ionawr 2026)	Lleyg	6/7
Dr Angus Muirhead, Aelod cyfetholedig (tan 20 Mawrth 2024)	Lleyg	6/7
Ms Elin Rhys, Aelod cyfetholedig (tan 3 Chwefror 2024)	Lleyg	4/7
Ms Anne Tutt, Aelod cyfetholedig (tan 5 Gorffennaf 2024)	Lleyg	7/7
Mrs Marcia Sinfield, Aelod cyfetholedig (tan 30 Tachwedd 2024)	Lleyg	7/7
Yr Athro Keshav Singhal, Aelod cyfetholedig (tan 30 Tachwedd 2024)	Lleyg	2/7
Yr Athro Nuria Lorenzo-Dus, Penodwyd gan y Senedd (tan 4 Rhagfyr 2022)	Staff	5/7
Dr Siân Rees, penodwyd gan y Senedd (tan 4 Ebrill 2022)	Staff	3/4
Yr Athro Sue Jordan, Penodwyd gan y staff (tan 26 Medi 2023)	Staff	7/7
Mr Heath Davies, Penodwyd gan y staff (o 10 Chwefror 2022)	Staff	2/4
Ms Katie Phillips, Llywydd Undeb y Myfyrwyr (tan 30 Mehefin 2022)	Myfyriwr	6/6
Ms Liza Leibowitz, Undeb y Myfyrwyr (tan 30 Mehefin 2022)	Myfyriwr	5/6
Ms Esyllt Rosser, Llywydd Undeb y Myfyrwyr (o 1 Gorffennaf 2022)	Myfyriwr	1/1
Mr Jonathan Davies, Undeb y Myfyrwyr (o 1 Gorffennaf 2022)	Myfyriwr	0/1

Côd Llywodraethu Addysg Uwch Pwyllgor y Cadeiryddion Prifysgol (CUC)

Mae'r Brifysgol yn ymrwymedig i safonau uchel o lywodraethu corfforaethol ac mae'n ymdrechu'n barhaus i wella ei llywodraethu yn unol ag arfer gorau yn y sector addysg uwch. Datblygwyd strwythur llywodraethu'r Brifysgol i gydweddu â'r egwyddorion a'r arferion a amlinellir yng Nghôd Llywodraethu Addysg Uwch CUC. Comisiynodd y Cyngor Adolygiad Allanol o Effeithiolrwydd yn 2019, a gynhaliwyd gan James O'Kane, cyn-Gofrestrydd a Phrif Swyddog Gweithredu Prifysgol y Frenhines Belfast. Daeth yr Adolygiad Allanol hwn i'r casgliad bod y Cyngor yn cyflawni ei ddyletswyddau'n briodol ac yn

effeithiol fel corff llywodraethu'r Brifysgol. Nodwyd nifer o argymhellion a chawsant eu rhoi ar waith i sicrhau bod y Cyngor yn parhau i weithredu'n gyson â'r Côd a'i fod yn gwella ei arfer, ac er mwyn sicrhau Cyngor addas at y diben. Disgwylir i'r adolygiad annibynnol nesaf o effeithiolrwydd llywodraethu gael ei gynnal yn ystod blwyddyn academaidd 2022-23. Mewn perthynas â'r flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2022, gall y Cyngor adrodd nad oedd unrhyw elfen o'r Côd Llywodraethu nad oedd gweithdrefnau'r Brifysgol yn gyson â hi.

Adolygiad o Lywodraethu Prifysgolion yng Nghymru

Mabwysiadodd y Cyngor yn ffurfiol y Siarter Llywodraethu ar gyfer Prifysgolion yng Nghymru a'r Ymrwymiad i Weithredu a gyhoeddwyd yn 2020 mewn ymateb i Adolygiad Camm, ac mae'n ymrwymedig i roi'r argymhellion ar waith y mae nifer ohonynt yn cydweddu â'r argymhellion a ddeilliodd o Adolygiad o Effeithiolrwydd Allanol y Cyngor ei hun. Gan adeiladu ar y cynnydd a wnaed yn y flwyddyn flaenorol, nodir rhai o ddatblygiadau allweddol 2021/22 isod:

- mewn perthynas â diwylliant o ddealltwriaeth, cymerwyd camau pwysig i wella diwylliant cadarnhaol yn y sefydliad, gan gynnwys drwy ddiweddarau prosesau recriwtio, datblygu Cynllun Gweledigaeth Strategol a Phwrpas sy'n rhoi pobl, gwerthoedd, diwylliant ac ymddygiad wrth ei wraidd, gwella cyfranogiad staff a gwreiddio rolau Arweinyddiaeth. Sefydlodd hyn ddiwylliant o arweinyddiaeth sy'n gynhwysol ac sy'n dangos ei fod yn gyson â diwylliant, ymddygiadau a gwerthoedd y Brifysgol. Mae'r Uwch-dîm Arweinyddiaeth wedi sefydlu Pwyllgor Pobl a Diwylliant newydd ac wedi cynnal arolwg o lwyth gwaith ymhlith y staff, gan lunio cynllun ymateb sydd wedi cyflwyno camau i'w rhoi ar waith ar unwaith ac sy'n nodi tasgau allweddol y mae angen ymgymryd â nhw; mae hefyd wedi ymrwymo i ddarparu diweddariadau am gynnydd bob tri mis;
- mewn perthynas â chynnwys rhanddeiliaid, mae'r Brifysgol wedi parhau i gynnwys ei rhanddeiliaid allweddol drwy gyfarfodydd wythnosol rhwng yr Undebau Llafur a'r fîm Gweithredol, cyfarfodydd allanol rheolaidd gyda'r awdurdodau lleol a'r byrddau iechyd, a chyfarfodydd misol anffurfiol rhwng Cadeirydd y Cyngor a'r undebau llafur a hefyd gyda swyddogion amser llawn Undeb y Myfyrwyr. Cynhaliwyd adolygiad o gylich gorchwyl y Pwyllgor Ymgynghori â Staff gan ymgynghori â'r undebau llafur ac mae cynigion i sefydlu pwyllgor a fforwm newydd ar gyfer ymgysylltu rhwng y Cyngor a'r undebau llafur yn cael eu hystyried. Yn y misoedd i ddod, bydd y Cyngor yn adolygu ei arferion gan ystyried y canllaw i arfer da wrth gynnwys rhanddeiliaid a gyhoeddwyd yn ystod haf 2022 mewn ymateb i Adolygiad Camm;

- mewn perthynas â sicrhau trosolwg strategol effeithiol, ar ôl i'r Cyngor gymeradwyo dogfen Gweledigaeth Strategol a Phwrpas y Brifysgol, mae'r Brifysgol wedi parhau i adolygu a diweddarau ei strategaethau, ac mae wedi datblygu DPA ar gyfer y sefydliad cyfan, er mwyn galluogi'r Cyngor i graffu ar berfformiad a'i fonitro yn erbyn strategaethau gwahanol yn fwy effeithiol. Mae'r Cyngor a'r Uwch-dîm Arweinyddiaeth wedi cwblhau adolygiadau o weithrediad, cyfansoddiad a chylchoedd gorchwyl eu pwyllgorau, gan gyfeirio at ofynion rheoleiddiol ac arfer gorau, er mwyn hwyluso trosolwg effeithiol o ddatblygu strategol. Cynhaliwyd adolygiad o effeithiolrwydd pwyllgorau'r Senedd hefyd a chafodd adroddiad ei ystyried gan y Senedd ym mis Mehefin 2022;
- mewn perthynas â chynllunio dilyniant, bydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Enwebiadau, sy'n gyfrifol am drosolwg o gynllunio dilyniant, yn adolygu ymagwedd y Brifysgol at gynllunio dilyniant aelodaeth a rhoi trefniadau cynllunio dilyniant ar waith;
- mewn perthynas ag amrywiaeth a chynhwysoldeb, mae'r Cyngor yn ymrwymedig i hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth a hysbysebwr cyfleoedd i fod yn aelodau lleig yn allanol. Croesewir mynegiannau o ddiddordeb gan grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol yn benodol. Fel rhan o brosiect cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn llywodraethu a gynhaliwyd gan Ysgrifenyddion Cymru a Chlercod mewn ymateb i Camm, mae aelodau'r Cyngor wedi cynnal trafodaethau i lywio proses llunio cynllun gweithredu ar lywodraethu ac amrywiaeth pwrpasol. Bydd y Cyngor yn adolygu ei arferion yn sgîl cyhoeddi adroddiad y prosiect a Phecyn Cymorth Advance HE ar gyfer Amrywiaeth a Chynhwysiant Byrddau Addysg Uwch a rannwyd ag aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Enwebiadau;
- mewn perthynas â rheoli risgiau, mae'r Brifysgol yn parhau i ddatblygu ei pholisi rheoli risgiau a gyflwynwyd yn 2020 ac mae'r gofrestr risgiau'n cael ei hadolygu'n rheolaidd gan y Pwyllgor Archwilio, Sicrwydd a Risg sy'n gyfrifol am gael trosolwg o'r archwiliad mewnol a rheoli risgiau. Mae'r Pwyllgor Cyllid a Strategaeth yn derbyn y gofrestr risgiau a diweddariadau am risgiau perthnasol yn rheolaidd, a chaiff y gofrestr risgiau ac adroddiadau ac argymhellion priodol eu cyflwyno i'r Cyngor;

Yn ystod 2021/22, cynhaliodd y Pwyllgor bedwar cyfarfod. Canolbwyntiodd busnes y Pwyllgor ar drafod natur a chwmpas yr archwiliad â'r Archwilwyr Allanol a chytuno ar Gynllun Archwilio blynyddol; cyngori'r Cyngor ar benodi Archwilwyr Allanol newydd; adolygu strategaeth archwilio'r Archwilwyr Mewnol a chyflwyno Fframwaith Archwilio Mewnol newydd i sicrhau bod y Gwasanaeth Archwilio Mewnol mor effeithiol â phosib; cymeradwyo'r cynllun archwilio mewnol, derbyn adroddiadau am ei weithredu, a monitro gweithrediad argymhellion y cytunwyd arnynt sydd mewn perthynas â'r archwiliad; adolygu effeithiolrwydd y trefniadau rheoli risgiau a'r gofrestr risgiau a derbyn adroddiadau rheolaidd am risgiau allweddol; derbyn llythyr rheoli'r Archwilwyr Allanol, adroddiad

blynyddol yr Archwilwyr Mewnol ac ymatebion y rheolwyr; cadw trosolwg ar bolisiau'r Brifysgol ynghylch materion moesegol ac ymddygiadau eraill, gan gynnwys adolygu Polisi Chwythu'r Chwiban (Datgelu er Lles y Cyhoedd) y Brifysgol a goruchwyllo'r gwaith o weithredu'r polisi diwygiedig ac adolygu cynigion i adolygu polisiau a phrosesau gwrth-dwyll y Brifysgol; cwrrdd yn rheolaidd â'r Archwilwyr Allanol, Pennaeth yr Archwiliad Mewnol, y Cofrestrwydd a Phrif Swyddog Gweithredu a'r Prif Swyddog Ariannol i roi cyfle iddyn nhw drafod unrhyw faterion; a chymeradwyo Adroddiad Blynyddol i'r Cyngor.

Y Pwyllgor Cyllid a Strategaeth

Mae'r Pwyllgor Cyllid a Strategaeth yn goruchwyllo ac yn monitro iechyd ariannol y Brifysgol ar ran y Cyngor. Prif gyfrifoldebau'r Pwyllgor yw (i) sicrhau cynaliadwyedd ariannol tymor canolig a hir y Brifysgol drwy adolygu sefyllfa ariannol y Brifysgol yn rheolaidd, (ii) sicrhau bod y Brifysgol yn gweithredu system rheoli ariannol mewnol gadarn, (iii) monitro perfformiad a chydymffurfiaeth ariannol, (iv) cynnal trosolwg ariannol o bob strategaeth berthnasol a (v) chwarae rôl feirniadol wrth gymhwyso egwyddorion prawf a her i bob penderfyniad ariannol. Mae'r Pwyllgor yn cyngori ac yn gwneud argymhellion i'r Cyngor mewn perthynas â phob mater ariannol.

Cadeirydd y Pwyllgor yw Trysorydd y Brifysgol. Penodir holl aelodau lleig y Pwyllgor a'i Gadeirydd gan y Cyngor ar argymhellion y Pwyllgor Llywodraethu ac Enwebiadau. Yn unol â Chôd Rheoli Ariannol CCAUC, nid oes croes-gynrychiolaeth rhwng y Pwyllgor Archwilio, Sicrwydd a Risg a'r Pwyllgor Cyllid a Strategaeth. Rhestrir isod aelodau o'r Pwyllgor a wasanaethodd yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2022 a hyd at y cyfarfod o'r Cyngor lle llofnodwyd y datganiadau ariannol. Nodir presenoldeb yng nghyfarfodydd y Pwyllgor (wedi'i fynegi fel nifer cyfarfodydd y Pwyllgor y bu'r aelod yn bresennol ynddynt o gyfanswm y cyfarfodydd y gallai fod wedi'u mynychu).

Aelod y Pwyllgor	Categori	Presenoldeb
Mr Goi Ashmore, Trysorydd a Chadeirydd y Pwyllgor	Lleig	5/5
Ms Amerjit Barrett, Aelod lleig cyfetholedig (tan fis Mai 2022)	Lleig	3/4
Yr Athro Paul Boyle, Is-ganghellor	Staff	5/5
Yr Athro Edward David, Aelod cyfetholedig o'r Cyngor	Lleig	5/5
Dr Angus Muirhead, Aelod cyfetholedig o'r Cyngor	Lleig	5/5
Mr Bleddyn Phillips, Dirprwy Ganghellor a Chadeirydd y Cyngor	Lleig	4/5
Mr Steve Smith, Aelod lleig cyfetholedig	Lleig	4/5
Yr Athro Steve Wilks, Profost (tan fis Tachwedd 2021)	Staff	2/2

Mae'r Pwyllgor yn cwrrdd chwe gwaith y flwyddyn fel arfer. Yn ystod 2021/22, cynhaliodd y Pwyllgor bum cyfarfod. Canolbwyntiodd busnes y Pwyllgor ar adolygu ac argymhell i'r Cyngor ragamcanion ariannol y Brifysgol, achosion busnes dros bartneriaethau rhanbarthol a byd-eang a'r prosiect sylfeini digidol, Rhestr o Derfynau Ariannol a newidiadau i'w gylch gorchwyl; ac adolygu adroddiadau am

gynaliadwyedd y Brifysgol a rheoli prosesau cynllunio busnes ar gyfer risgiau ariannol allweddol, blaenoriaethau a chyfluoedd buddsoddi strategol, pensiynau, cynlluniau gweithredol a rhagamcanion ariannol is-gwmniau'r Brifysgol, y Strategaeth Llety Myfyrwyr a'r rhenti preswyl, cyfrifon Undeb y Myfyrwyr a TRAC.

Y Pwyllgor Llywodraethu ac Enwebiadau

Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Enwebiadau'n adolygu trefniadau llywodraethu'r Brifysgol ac yn cyngori'r Cyngor arnynt, gan sicrhau bod y Brifysgol yn defnyddio arfer gorau ac yn cydymffurfio â gofynion llywodraethu allanol. Prif gyfrifoldebau'r Pwyllgor yw (i) sicrhau cydymffurfiaeth â gofynion llywodraethu allanol, (ii) adolygu aelodaeth y Cyngor a'i Bwyllgorau gan sicrhau bod ganddo'r cydbwysedd angenrheidiol o sgiliau a phrofiad i'w alluogi i gyflawni ei gyfrifoldebau, (iii) adolygu dogfennau llywodraethu'r Brifysgol ac

argymhell newidiadau iddynt, (iv) adolygu a chynghori ar brosesau recriwtio a phenodi aelodau lleig y Cyngor a'i bwyllgorau a gwneud argymhellion ynghylch y rhain, (v), adolygu a chynghori ar gynllunio am ddilyniant a gwneud argymhellion ar hyn, (vi) goruchwyllo sefydlu, datblygu ac arfarnu aelodau'r Cyngor, (vii) adolygu Cofrestr Buddiannau'r Cyngor a sicrhau bod proses gadarn ar waith i nodi gwrthdaro posib rhwng buddiannau ac (viii) adolygu amrywiaeth y Cyngor a'i Bwyllgorau.

Aelod y Pwyllgor	Category	Attendance
Mr Bleddyn Phillips, Dirprwy Ganghellor, a Cadeirydd y Pwyllgor	Lleig	3/3
Yr Athro Paul Boyle, Is-ganghellor	Staff	3/3
Syr Roderick Evans, Dirprwy Ganghellor	Lleig	2/3
Yr Athro Elwen Evans CB, Penodwyd gan y Senedd	Staff	2/3
Yr Athro Ryan Murphy, Penodwyd gan y Senedd	Staff	2/3
Ms Katie Phillips, Llywydd Undeb y Myfyrwyr	Myfyriwr	2/3
Ms Elin Rhys, Aelod cyfetholedig o'r Cyngor	Lleig	2/3
Yr Athro Keshav Singhal, Aelod cyfetholedig o'r Cyngor	Lleig	2/3
Ms Anne Tutt, Aelod cyfetholedig o'r Cyngor	Lleig	3/3

Mae'r Pwyllgor yn cwrrdd bedair gwaith y flwyddyn fel arfer. Yn ystod 2020/21, cynhaliodd y Pwyllgor dri chyfarfod, gan gynnwys un cyfarfod arbennig. Canolbwyntiodd busnes y Pwyllgor ar adolygu aelodaeth y Cyngor ac argymhell i'r Cyngor newidiadau yn aelodaeth y Cyngor a Phwyllgorau'r Cyngor, gan gyfeirio at y matrices sgiliau a phrofiad, cylch gorchwyl pwyllgorau'r Cyngor a phrif gyfrifoldebau aelodau'r Cyngor a'r Datganiad o Brif Gyfrifoldebau'r Cyngor; argymhell i'r Cyngor ailbenodi'r Canghellor, a Chadeirydd newydd Pwyllgor Archwilio Undeb y Myfyrwyr; argymhell i'r Cyngor gynigion ar gyfer yr Adolygiad o Effeithiolrwydd Llywodraethu Annibynnol

nesaf; adolygu ei gylch busnes blynyddol, y trefniadau ar gyfer adolygu effeithiolrwydd pwyllgorau'r Cyngor a'r broses ar gyfer arfarnu Cadeirydd y Cyngor, cadeiryddion pwyllgorau'r Cyngor a'r Is-ganghellor; derbyn adroddiadau am Becyn Cymorth Advance HE ynghylch Amrywiaeth a Chynhwysiant mewn Byrddau Addysg Uwch a gweithredu argymhellion yr Adolygiad o Effeithiolrwydd y Cyngor ac Adolygiad Camm.

Y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol

Mae'r Pwyllgor yn gweithredu'n gyson â Chôd Cydnabyddiaeth Ariannol Uwch-aelodau Staff Addysg Uwch y CUC ac mae'n cyhoeddi adroddiad blynyddol sydd ar gael ar wefan y Brifysgol. Mae'r Pwyllgor yn gyfrifol am bennu Strategaeth Gwobrwyo'r Brifysgol a chydabyddiaeth ariannol yr aelodau staff ar y lefel uchaf, gan gynnwys yr Is-ganghellor. Prif gyfrifoldebau'r Pwyllgor yw (i) datblygu strategaeth a pholisi gwobrwyo cyffredinol ar gyfer uwch-aelodau staff y Brifysgol, (ii) adolygu a phennu cydnabyddiaeth ariannol, buddion ac amodau cyflogaeth yr Uwch-dîm Arweinyddiaeth, gan ystyried fforddiadwyedd, gwybodaeth gymharol am gydnabyddiaeth ariannol, buddion ac amodau cyflogaeth y sector prifysgolion a sectorau eraill fel y bo'n briodol, (iii) cytuno ar fframwaith gwaith blynyddol ac (iv) adolygu ac adrodd am gynnydd i'r Cyngor drwy ei

adroddiad blynyddol sy'n dryloyw ac yn bodloni gofynion llywodraethu da.

Cadeirir y Pwyllgor gan Aelod Lleyg o'r Cyngor. Penodir holl aelodau'r Pwyllgor a'i Gadeirydd gan y Cyngor ar argymhelliaid y Pwyllgor Llywodraethu ac Enwebiadau. Mae'r holl aelodau'n annibynnol ar y Brifysgol, ond mae uwch-aelodau staff yn mynychu cyfarfodydd yn ôl yr angen. Rhestrir isod aelodau o'r Pwyllgor a wasanaethodd yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2022 a hyd at y cyfarfod o'r Cyngor lle llofnodwyd y datganiadau ariannol. Nodir presenoldeb yng nghyfarfodydd y Pwyllgor (wedi'i fynegi fel nifer cyfarfodydd y Pwyllgor y bu'r aelod yn bresennol ynddynt o gyfanswm y cyfarfodydd y gallai fod wedi'u mynychu).

Aelod y Pwyllgor	Categori	Presenoldeb
Dr Angus Muirhead, Aelod cyfetholedig a Chadeirydd y Pwyllgor	Lleyg	7/7
Yr Athro Edward David, Aelod cyfetholedig o'r Cyngor	Lleyg	7/7
Syr Roderick Evans, Dirprwy Ganghellor	Lleyg	7/7
Yr Athro Kathryn Monk, Aelod cyfetholedig o'r Cyngor	Lleyg	5/7
Mr Bleddyn Phillips, Dirprwy Ganghellor a Chadeirydd y Cyngor	Lleyg	7/7
Ms Elin Rhys, Aelod cyfetholedig o'r Cyngor	Lleyg	5/7

Yn ystod 2021/22, cynhaliodd y Pwyllgor saith cyfarfod, gan gynnwys tri chyfarfod arbennig. Canolbwyntiodd busnes y Pwyllgor ar adolygu a phennu cynigion cydnabyddiaeth ariannol arfaethedig; adolygu a phennu cydnabyddiaeth ariannol, buddion ac amodau cyflogaeth aelodau newydd o'r Uwch-dîm Arweinyddiaeth a swyddi Cyfarwyddwr; proses Cydnabyddiaeth Ariannol 2022/23; cymeradwyo codiad cyflog 1.5% ar gyfer costau byw i'r Is-ganghellor a nodi ar gyfer yr holl gydweithwyr eraill yn unol â'r codiad cyflog a ddyfarnwyd i gydweithwyr ar y raddfa 51 pwynt, yn dilyn trafodaethau cyflog 2021/22 a gynhaliwyd gan UCEA ar ran

sefydliadau addysg uwch; adolygu cynnydd ac adrodd amdano drwy ddarparu adroddiad blynyddol i'r Cyngor sy'n dryloyw, yn gyson ag argymhellion Côd Cydnabyddiaeth Ariannol Uwch-aelodau Staff Addysg Uwch ac sy'n bodloni gofynion llywodraethu da; nodi dyrchafiadau drwy'r weithdrefn Cadw Dawn Eithriadol; cymryd rhan yn weithredol yn y broses benderfynu ar drefniadau diswyddo cyflogaion ar radd 11 a derbyn cyfrifoldeb am y broses hon.

Datganiad o Reolaeth Fewnol

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am sicrhau bod system rheoli mewnol gadarn ar waith i gefnogi'r Brifysgol i gyflawni ei nodau, ei hamcanon strategol a'i pholisiau, gan ddiogelu'r arian cyhoeddus a'r arian a'r asedau eraill y mae'n gyfrifol amdanynt. Mae'r system rheoli mewnol yn seiliedig ar risg a'i nod yw rheoli, yn hytrach na dileu'r risg o fethiant i gyflawni amcanion strategol, felly mae'r system yn darparu sicrwydd rhesymol, ond nid sicrwydd llwyr, yn erbyn camddatganiad neu golled faterol. Mae'r Cyngor yn gweithredu yn unol â'r cyfrifoldebau a ddynodwyd iddo yn Stiarer a Statudau'r Brifysgol, a'r fframwaith rheoleiddio y mae'r Brifysgol yn gweithredu ar ei sail.

Mae elfennau allweddol system nodi risg a rheoli risgiau'n effeithiol y Brifysgol yn cynnwys y canlynol:

- cysylltu'r broses o nodi a rheoli risg â chyflawni amcanion y sefydliad drwy'r broses gynllunio flynyddol;
- mae'r holl risgiau, gan gynnwys ym meysydd llywodraethu, rheoli, ansawdd, enw da ac ariannol, yn cael eu cynnwys yng Nghofrestr Risgiau'r Brifysgol sy'n cael ei rheoli a'i chynnal gan Uwch-dîm Arweinyddiaeth y Brifysgol drwy bolisi ac ymagwedd sy'n cael eu hamlinellu'n glir. Mae'r Gofrestr Risgiau'n creu portffolio cytbwys o risgiau a allai effeithio ar y brifysgol gan ganolbwyntio ar y risgiau allweddol pwysicaf;
- gwerthuso'r tebygolrwydd y bydd risgiau'n troi'n realiti a'u heffaith fel rhan o'r un broses, a sefydlu rheolaethau lliniaru;
- rhoi gweithdrefnau adolygu ar waith sy'n cynnwys risgiau busnes, gweithredol, cydymffurfiaeth ac ariannol;
- ymgorffori prosesau asesu risg a rheoli mewnol yng ngweithrediadau parhaus pob uned;
- adrodd yn rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio, Sicrwydd a Risg, ac yna i'r Cyngor, ar realiti mewnol a risg;

- mae'r Pwyllgor Archwilio, Sicrwydd a Risg yn derbyn adroddiadau rheolaidd gan archwiliad mewnol a chaiff y cynllun strategaeth archwiliad mewnol ei gymeradwyo gan y Pwyllgor Archwilio, Sicrwydd a Risg;
- adrodd yn flynyddol i'r Cyngor ar brif ganlyniadau'r broses o nodi a gwerthuso risg a'r adolygiad rheolaeth;
- caiff ymarferion rheolaidd i fonitro ac adolygu effeithiolrwydd prosesau a gweithdrefnau y system rheoli mewnol eu llywio gan Archwilyr Mewnol proffesiynol y Brifysgol, gan arwain at gamau gweithredu wedi'u monitro lle bynnag y bo'n angenrheidiol ac yn briodol.

Mae Uwch-dîm Arweinyddiaeth y Brifysgol wedi rhoi prosesau ffurfiol ar waith i werthuso a rheoli risgiau sylweddol a wynebwr gan y sefydliad yn barhaus. Mae hyn yn cynnwys nodi'r mathau o risg drwy broses o'r brig i lawr ac o'r gwaelod i fyny, ar y lefel gorfforaethol ac yn yr adrannau. Caiff y rhain eu blaenoriaethu yn ôl effaith a thebygolrwydd posib, yn unol â pholisi rheoli risg sefydledig.

Caiff risgiau eu monitro'n barhaus, ynghyd â'r mesurau rheoli a'r camau lliniaru cysylltiedig gan yr Uwch-dîm Arweinyddiaeth. Mae'r Pwyllgor Archwilio, Sicrwydd a Risg yn derbyn y gofrestr risgiau a diweddariad am risgiau ym mhob un o'i gyfarfodydd, mae'r Pwyllgor Cyllid a Strategaeth yn derbyn y gofrestr risgiau a diweddariadau am risgiau perthnasol yn rheolaidd, a chyflwynir adroddiadau ac argymhellion priodol a'r gofrestr risg i'r Cyngor.

Mae gan y Brifysgol broses ar gyfer ymdrin â materion rheoli arwyddocaol, sy'n cynnwys hysbysu Cadeirydd y Cyngor, Cadeiryddion y Pwyllgor Archwilio, Sicrwydd a Risg, y Pwyllgor Cyllid a Strategaeth ac aelodau angenrheidiol o'r uwch-staff ar unwaith, a hysbysu CCAUC a'r Comisiwn Elusennau hefyd ac unrhyw awdurdod perthnasol arall, fel y bo'n briodol, gan ddibynnu ar natur y broblem.